

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 martie

Seria I, Anul XXX, Nr. 9 (354), 2023

PSS ALEXANDRU A TRECUT LA CASA TATĂLUI CERESC

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Cuvântul Preafericitului Cardinal Lucian la înmormântarea Preasfințitului Alexandru - pag.5; Pastila Credinței - Ecouri întârziate - pag. 6-7; Opt femei pentru 8 Martie - pag. 8-10; Trei grădini și Procesul lui Isus - pag. 12-15; Persoane, fapte, vieți memorabile în istoria Bisericii Greco-Catolice: Părintele Pop Dumitru - pag. 16.

Numirea noului Administrator al Eparhiei de Lugoj

Ca urmare a vacanței Scaunului Eparhial de Lugoj, în urma întoarcerii la Casa Tatălui Ceresc a Preasfinției Sale Alexandru Mesian, conform cann. 219 – 232 CCEO, Preafericirea Sa Lucian Cardinal Mureșan, Arhiepiscopul Major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, l-a numit prin decret în data de 16.03.2023 pe Preasfințitul Părinte Călin Ioan Bot, Episcop Auxiliar al Eparhiei de Lugoj, în funcția de Administrator al aceleiași Eparhii.

Preasfinția Sa Călin Ioan Bot s-a născut pe data de 24 iulie 1970 în localitatea Surduc, județul Sălaj. Între 1991-1995 a studiat Teologia la Cluj-Napoca.

Pe 10 septembrie 1995 a fost hirotonit preot, fiind încardinat în Eparhia de Cluj-Gherla.

Între 1995-2000 a fost numit director educativ în cadrul Institutului Teologic Greco-Catolic „Sf. Ioan Evanghelistul”, Cluj-Napoca, iar între 2000-2002 și 2005-2017 a fost numit Rector al aceluiași Institut.

Trimis la Roma, a urmat între 2002-2003 Cursul de Formarea Formatorilor din Seminarii organizat de Congregația pentru Educația Catolică în colaborare cu Institutele de Spiritualitate și Psihologie din cadrul Universității Pontificale Gregoriana din Roma.

Între 2003-2005 a urmat cursurile de Masterat în Spiritualitate în cadrul Institutului de Spiritualitate al Universității Pontificale Gregoriana, Roma, finalizat cu lucrarea: „Gratuitatea iubirii lui Dumnezeu pornind de la tratatul De Trinitatea Sf. Augustin”.

În anul 2017 a fost numit Protosincol al Eparhiei de Cluj-Gherla.

Pe lângă direcțiunea spirituală și activitățile didactice în cadrul Liceului Seminarial Inochentie Micu, Cluj-Napoca, a fost consilier eparhial pe probleme de învățământ-formare în cadrul Eparhiei de Cluj-Gherla.

Sfântul Părinte Papa Francisc, în data de 22 ianuarie 2020, și-a dat acordul cu privire la alegerea canonică făcută de Sinodul Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, prin care Părintele Călin Ioan Bot a fost ales Episcop auxiliar al Eparhiei de Lugoj.

A fost hirotonit episcop pe data de 21 iunie 2020 în Catedrala „Sfânta Treime” din Blaj.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin „Sfânta Tereza”

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Oamenii au nevoie să găsească în Biserică o oază unde să se adape

12.03.2023

Iubiți frați și surori, bună ziua, duminică frumoasă!

În această duminică, Evanghelia ne prezintă una dintre întâlnirile cele mai frumoase și mai fascinante ale lui Isus, cea cu femeia samariteană (cf. Ioan 4,5-42). Isus și discipolii se opresc aproape de o fântână din Samaria. Vine o femeie și Isus îi spune: „Dă-mi să beau” (v. 8). Aș vrea să mă opresc tocmai asupra acestei expresii: Dă-mi să beau. Scena ni-l arată pe Isus însetat și obosit, care este găsit la fântână de femeia samariteană la ora cea mai caldă, la amiază, și ca un cerșetor cere răcorire. Este o imagine a smeririi lui Dumnezeu: Dumnezeu se smerește în Isus Cristos pentru răscumpărare, vine la noi. În Isus, Dumnezeu s-a făcut unul dintre noi, s-a smerit; însetat ca și noi, îndură aceeași arșiță.

Contemplând această scenă, fiecare dintre noi poate să spună: Domnul, Învățătorul „îmi cere să bea. Așadar îi este sete ca și mie. Simte setea mea. Cu adevărat ești aproape de mine, Doamne! Ești legat cu sărăcia mea – nu pot să cred aceasta! – m-ai luat de jos, din cel mai jos loc în care mă aflu, unde nimeni nu poate ajunge la mine” (P. Mazzolari, *La Samaritana*, Bologna 2022, 55-56). Și Tu ai venit la mine, jos, și m-ai luat de acolo, pentru că Ție îți era, îți este, sete de mine. De fapt, setea lui Isus nu este numai fizică, exprimă arșițele mai profunde ale vieții noastre: este mai ales sete de iubirea noastră. Este mai mult decât un cerșetor, este un însetat de iubirea noastră. Și se va evidenția în momentul culminant al pătimirii, pe cruce; acolo, înainte de a muri, Isus va spune: „Mi-e sete” (Ioan 19,28). Acea sete de iubirea care l-a făcut să coboare, să se smerească, să fie unul dintre noi.

Dar Domnul care cere de băut este Cel care dă de băut: întâlnind-o pe femeia samariteană îi vorbește despre apa vie a Duhului Sfânt, și de pe cruce revarsă din coasta Sa străpunsă sânge și apă (cf. Ioan 19,34). Isus, însetat de iubire, ne adapă cu iubire. Și face cu noi ca și cu samariteana: ne vine în întâmpinare în cotidianul nostru, împărtășește setea noastră, ne promite apa vie care face să țâșnească în noi viața veșnică (cf. Ioan 4,14).

Dă-mi să beau. Există un al doilea aspect. Aceste cuvinte nu sunt numai cererea lui Isus adresată samaritenei, ci un apel – uneori silențios – care în fiecare zi se ridică spre noi și ne cere să ne îngrijim de setea celui alt. „Dă-mi să beau” ne spun cei cărora – în familie, la locul de muncă, în celelalte locuri pe care le frecventăm – le este sete de apropiere, de atenție, de ascultare; ne spune aceasta cel căruia îi este sete de cuvântul lui Dumnezeu și are nevoie să găsească în Biserică o oază unde să se adape. Dă-mi să beau este apelul societății noastre, unde graba, alergarea spre consum și mai ales

indiferența, această cultură a indiferenței generează uscăciune și gol interior. Și – să nu uităm aceasta – dă-mi să beau este strigătul atâtor frați și surori cărora le lipsește apa pentru a trăi, în timp ce se continuă să se polueze și să se desfigureze casa noastră comună; și ei, epuizată și uscată, „îi este sete”.

În fața acestor provocări, Evanghelia de astăzi oferă fiecăruia dintre noi apa vie care ne poate face să devenim izvor de răcorire pentru ceilalți. Și atunci, ca samariteana, care a lăsat urciul său la fântână și a mers să îi cheme pe oamenii din sat (cf. v. 28), și noi nu ne vom mai gândi numai să potolim setea noastră, setea noastră materială, intelectuală sau culturală, ci cu bucuria de a-l fi întâlnit pe Domnul vom putea să îi adăpăm pe alții: să dăm sens vieții altuia, nu ca stăpâni, ci ca slujitori ai acestui Cuvânt al lui Dumnezeu căruia îi este sete de noi, îi este sete de noi încontinuu; vom putea să înțelegem setea lor și să împărtășim iubirea pe care El ne-a dăruit-o. Îmi vine să pun această întrebare, mie și vouă: suntem capabili să înțelegem setea celorlalți? Seta oamenilor, setea atâtor din familia mea, din cartierul meu? Astăzi putem să ne întrebăm: mie îmi este sete de Dumnezeu, îmi dau seama că am nevoie de iubirea Sa ca de apă pentru a trăi? Și după aceea, eu care sunt însetat mă preocup de setea celorlalți, setea spirituală, setea materială? Sfânta Fecioară Maria să mijlocească pentru noi și să ne susțină pe drum.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele: Iubiți frați și surori!

Vă salut pe voi toți, romani și pelerini din atâtea țări, îndeosebi credincioșii veniți din Madrid și din Spalato. Salut grupurile parohiale din Padova, Caerano San Marco, Bagolino, Formia și Sant'Irimeo din Roma. Vinerea viitoare, 17 martie, și sâmbătă, 18 martie, se va reînnoi în toată Biserica inițiativa „24 de ore pentru Domnul”: un timp dedicat rugăciunii de adorație și Sacramentului Reconcilierii. Vineri după-amiază voi merge într-o parohie romană pentru celebrarea penitențială. Cu un an în urmă, în acest context, am făcut solemnul Act de Consacrare la Inima Neprihănită a Mariei, invocând darul păcii. Încredințarea noastră să nu dispară, să nu șovăie speranța! Domnul ascultă mereu rugăciunile pe care poporul său i le adresează prin mijlocirea Fecioarei Marie. Să rămânem uniți în credință și în solidaritate cu frații noștri care suferă din cauza războiului; mai ales să nu uităm martirizatul popor ucrainean! Urez tuturor o duminică frumoasă. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine.

Poftă bună și la revedere!

A trecut la casa Tatălui Ceresc Preasfinția Sa Alexandru MESIAN, Episcopul Eparhiei Greco-Catolice de Lugoj

Cu regret și durere în suflet, dar și cu multă nădejde în mila și mângâierea care vin de la Dumnezeu, anunțăm că în dimineața zilei de 11 martie 2023, Preasfinția Sa Alexandru MESIAN, Episcopul Eparhiei Greco-Catolice de Lugoj, s-a stins lin din viață la vârsta de 86 de ani, la Spitalul Municipal din Lugoj. Preasfinția Sa Alexandru și-a împlinit misiunea slujindu-L pe Dumnezeu și poporul care i-a fost încredințat, timp de 58 ani ca preot și 29 de ani ca episcop.

S-a născut la 22 ianuarie 1937 în localitatea Ferneziu (Baia Mare), județul Maramureș, fiul lui Alexandru și Ana; este cel de-al șaselea copil dintre cei opt copii ai părinților săi; a urmat cursurile școlii elementare la Ferneziu; a urmat și absolvit școala profesională profil chimie la Baia Mare; a fost absolvent al Liceului Teoretic „Gheorghe Șincai” Baia Mare; a fost admis în Dieceza romano-catolică de Timișoara pentru a urma studii teologice la Institutul Teologic Romano-Catolic de la Iași, unde a fost înscris ca student teolog în anul 1957; pe motiv că provine dintr-o familie greco-catolică din Transilvania, din dispoziția Departamentului Cultelor de la București a fost exmatriculat în același an; în perioada 1957-1960 a satisfăcut stagiul militar la arma „Grăniceri”; din anul 1960 a lucrat în calitate de tehnician, ulterior tehnician principal, la Întreprinderea Mecanică de Mașini și Utilaj Minier Baia Mare, în compartimentul CTC Laboratoare, până în anul 1990, an în care s-a transferat la Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică din Baia Mare, episcopie reînființată în acel an; acolo a funcționat ca vicar general.

În perioada 1960-1965, a urmat studiile teologice în strict secret, în clandestinitate; după amnistia generală dată în 1964, când unii episcopi și preoți profesori de teologie au ieșit din închisoare, a fost verificat asupra cunoștințelor teologice de profesori de specialitate.

A fost hirotonit preot în strict secret la data de 8 mai 1965 de P.S.S. Ioan Dragomir, episcopul român unit al Maramureșului; până în anul 1972, nici măcar părinții nu au știut că au în casă un fiu preot, deși celebra Sfânta Liturghie zilnic, în camera sa.

În perioada 1965-1990, în aceleași condiții de clandestinitate și supraveghere s-a ocupat de catehizarea și asistența spirituală a celor care doreau acest lucru și care nu au vrut să rupă legăturile lor cu Biserica Catolică, în pofida persecuției și a interdicțiilor la care erau supuși; acestea le făcea atât în Baia Mare cât și în alte localități din teritoriul Diecezei de Maramureș; o altă preocupare pastorală în aceeași perioadă a fost formarea de alți preoți tineri.

La 20 iulie 1994 Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit Episcop coadjutor al Prea Sfințitului Episcop Ioan Ploscaru, Episcop de Lugoj, iar la 8 septembrie 1994, la Blaj, a fost consacrat episcop de către Mitropolitul Blajului Lucian Mureșan, asistat de

Episcopul Ioan Ploscaru și de Episcopul George Guțiu; la acest eveniment a mai fost consacrat întru Episcop Prea Sfințitul Virgil Bercea, Episcopul Diecezei Române Unite a Oradiei.

În luna octombrie 1994 Sfântul Părinte l-a numit membru al Consiliului Pontifical pentru Promovarea Unității Creștine din Roma;

În anul 1995 a fost numit membru al Comisiei Mixte Internaționale de Dialog Teologic între Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă; în luna octombrie 1995 Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit Episcop eparhial al Lugojului;

Prin Decretul nr. 38 din 20 martie 1996 al Președintelui României este recunoscut în funcția de Episcop eparhial al Eparhiei Greco-Catolice de Lugoj; la 5 mai 1996 a avut loc întronizarea ca Episcop eparhial la Lugoj;

În perioada 9-19 iulie 2000 a participat la Baltimore, la lucrările celei de-a VIII-a Întâlniri de Dialog Teologic Internațional între Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă; la această întâlnire a luat parte împreună cu P.S.S. Episcop Timotei al Aradului, care a reprezentat Biserica Ortodoxă Română.

Din anul 1994 a fost responsabil cu ecumenismul în cadrul Conferinței Episcopilor Catolici din România.

De-a lungul activității ca episcop al Eparhiei de Lugoj, a participat la foarte multe întâlniri cu caracter ecumenic, atât în țară cât și în străinătate.

La data de 7 februarie 2004, Președintele României i-a acordat Ordinul “Meritul Cultural în grad de Comandor” – Categorie “G” – Culte.

Din anul 2005 a fost Președintele Comisiei pentru redactarea Dreptului Particular al Sinodului BRU; a fost Președintele Comisiei Misionar-Ecumenică a BRU.

Cuvântul Preafericitului Cardinal Lucian la înmormântarea Preasfințitului Alexandru

*Exceleța Voastră Nunțiu Apostolic,
Înalt Preasfințiile și Preasfințiile Voastre,
Preacucernici Părinți,
Distinși reprezentanți ai autorităților religioase și civile,
Îndurerată familie,
Dragi credincioși ai iubitei Eparhii de Lugoj,*

„Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel care M-a trimis are viață veșnică” (In 5, 24). Aceste cuvinte sfinte din Sfânta Evanghelie de la Ioan vin să ne lumineze asupra modului în care suntem chemați să ascultăm Cuvântul și să ne încredem în Cel care rostește Cuvântul. Însuși faptul de a asculta și de a-L recunoaște în acest Cuvânt pe Fiul, ne face și pe noi împreună fii și împreună frați ai aceluiasi Părinte, Cel care dăruiește viața veșnică tuturor celor care cred „în Cel ce M-a trimis”. Cu alte cuvinte, a-L asculta pe Isus, a crede în Tatăl, înseamnă a intra în comuniunea vieții celei veșnice, unde toți sfinții se bucură de vederea Chipului Nemuritor al lui Dumnezeu.

Sfântul Părinte Papa Francisc, pe 2 iunie 2019, la Blaj, ilustrând figurile celor șapte ierarhi greco-catolici pe care tocmai îi ridicase la cinstea altarelor, spunea: „acești Păstori, martiri ai credinței, au recâștigat și au lăsat poporului român o prețioasă moștenire pe care o putem sintetiza în două cuvinte: libertate și milostivire.” Această moștenire este odorul pe care vrednicul ierarh al Eparhiei de Lugoj, Preasfinția Sa Alexandru, l-a prețuit și l-a cultivat în întreaga sa viață. Iar astăzi, ca un slujitor bun și credincios, îl încredințează în mâinile Stăpânului Său.

„Iată Dumnezeu vine ca să fac voia Ta!” a fost motto-ul celui care a slujit timp de 29 de ani Eparhia Lugojului, păstor blând și generos, veritabil stâlp de credință și de trăire a vocației pe urmele Mântuitorului. Într-adevăr, urmând aceste cuvinte, Episcopul Alexan-

dru și-a dăruit întreaga viață Bisericii și Marelui Arhiepiscop, dând dovadă de o statornicie și de o fidelitate exemplare: de la primirea Sfintei Preoții în catacombe, la pastorația rodnică clandestină îndeosebi în rândul credincioșilor din Maramureș și din Țara Oașului, până la slujirea arhierescă aici la Lugoj, toate spre mai mare mărirea Domnului.

În timpurile grele de restriște, Preasfințitul Alexandru s-a încredințat ocrotirii Preacuratei Fecioare Maria, pe care a venerat-o cu o deosebită evlavie, urmând mărturia de credință a Fericitilor Episcopi Martiri, precum sublinia în unul din interviurile date despre desființarea Bisericii noastre: „Dumnezeu ne-a dat harul acesta – de a cunoaște martirii vii”. Credința nestrămutată în biruința lucrării Providenței l-a ajutat să fie, asemenea martirilor noștri, un om liber și plin de milostivire. De la ei a învățat să rămână fidel, să îl slujească pe Domnul și Biserica Lui în orice împrejurare, să fie alături de preoți și de credincioși și să-L mărturisească cu viața sa pe Cel în care a crezut cu toată ființa.

Îi mulțumim Domnului pentru întreaga activitate a iubitului nostru Episcop Alexandru, desfășurată în calitate de membru al Dicasterului pentru Promovarea Unității Creștinilor, de responsabil cu ecumenismul în cadrul Conferinței Episcopilor Catolici din România, de Președinte al Comisiei pentru redactarea Dreptului Particular și al Comisiei Misionar-Ecumenică din cadrul Sinodului Bisericii Greco-Catolice din România și de membru al Comisiei Mixte Internaționale de Dialog Teologic între Biserica Catholică și Biserica Ortodoxă, unde a susținut și încurajat dialogul și iubirea față de aproapele.

Împreună cu familia și cu toți cei prezenți, Îl rugăm pe Părintele Atotputernic să îi dăruiască servului Său Arhiepiscop Alexandru, odihna cea veșnică în locașurile celor drești. „De vreme ce l-ai împodobit pe acesta între oameni cu vrednicie spirituală, primește-l neosândit și în mărirea Ta cea hărăzită îngerilor ” (din rânduiala Însmormântării Arhiepiscopilor).

„Slugă bună și credincioasă, intră întru bucuria Domnului tău” (cfr. Mt. 25, 21).

+ Lucian Card. Mureșan
Președinte al Conferinței Episcopilor
Catolici din România
Arhiepiscop Major al Bisericii Române
Unite cu Roma, Greco-Catolică

Mesajul a fost citit de Preasfinția Sa Cristian Crișan, Episcopul Auxiliar al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Făgăraș

IOAN DĂRĂBĂNEANU

PASTILA CREDINȚEI (XXXVII) ECOURI ÎNTÂRZIATE

Ne propunem o serie, de articole sub titlul „Ecuri întârziate”, deoarece sunt evenimente, întâmplări, situații în viața bisericii, a comunităților, a credincioșilor care îndeamnă la repetarea unor percepții, precum un sunet care se întoarce de la sursa sa. De fapt, suntem adepții celeilalte semnificații de dicționar: „ecourile” propuse de mine au calitatea de „răsunet produs de un eveniment” și mai ales de a „răspândi cuvintele, ideile cuiva”.

În buna înțelegere și bunăvoința cititorului, vom purcede la transmiterea unor „ecouri”. „Ecuri întârziate” deoarece ele nu respectă o succesiune cronologică.

ECOUL II

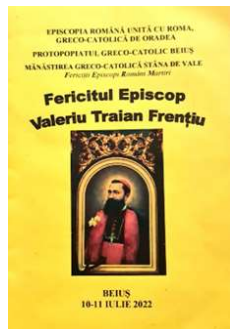
PIETRELE DIN ȚARA BEIUȘULUI

Sursa ecoului: *Comemorarea Fericitului Episcop Valeriu Traian Frențiu - 10 iulie 2022 - Beiuș*

„Vă spun, dacă acestea vor tăcea, vor striga pietrele” (Lc 19:40)

Duminică, 10 iulie în Anul Domnului 2022, în Biserica Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan, s-a comemorat 110 ani de la consacrarea ca episcop al Eparhiei de Lugoj, 100 de ani de la numirea ca episcop al Eparhiei de Oradea, 70 de ani de la moartea sa în faima de martir sub regimul comunist, în închisoarea din Sighetul Marmăției.

Acest anunț se află pe coperta unei mici broșuri, oferită credincioșilor, împreună cu o altă broșură în care se prezintă pe larg viața și activitatea Fericitului Episcop, Valeriu Traian Frențiu.

În prima broșură amintită, precum și în cuvântul de învățătură a părintelui Florian Gui, care a concelebrat Sfânta Liturghie, împreună cu părintele protopop Zima Zorel, a fost oferită credincioșilor o provocare exprimată astfel: să facem un pelerinaj prin Beiuș și Țara Beiușului și să descoperim „Pietrele spirituale, culturale și umane care ne vorbesc despre Fericitul Valeriu Traian”

În felul acesta, îndemna credincioșii să umble prin amintirile lor, pentru a-și evoca „PIETRELE” din Țara Beiușului.

Memoria celui care semnează aceste rânduri, a fost presărată cu stelele luminoase ale amintirilor coborâte în Beiuș, spre a se așeza în PIETRE – menhire „megalitice” spirituale, cioplite într-un suflet de beiușean, trăitor în aceste locuri de peste 70 de ani.

Hronicul amintirilor au plecat de la fericitul episcop Valeriu Traian Frențiu spre două direcții cardinale: spre trecutul istoric și spre prezentul contemporan.

În rubrica broșurii: Pietrele din Țara Beiușului, „letopisețul” memoriei personale a înșiruit, fără preliminarii gândite, elaborate, o succesiune de pietre care

vorbesc despre Episcopii de pie amintire, vrednici în iubirea de Dumnezeu, de oameni și în fapte. Tentația unor comentarii însoțitoare nu a fi putu oprită, mai ales că nu a existat nici cea mai mică dorință de a o opri. Rămâne dar, doar nesigura promisiune de a scurta lungimea acestora, știindu-se că „vorba lungă”... mai mult alungă.

1. Biserica Sfântul Dumitru din Beiuș – Episcopul Ignăție Darabant (1800). O „piatră” spoită cu un strat al necunoașterii voite a adevărului istoric și a iubirii aproapelui. O „piatră” interzisă greco-catolicilor de astăzi pentru oficiere liturgică, pentru parastase ori pentru așezarea unor plăci comemorative.

2. Colegiul Național Samuil Vulcan, ctitorit la 1828 de Episcopul Cărturar. O „Piatră”, bornă de hotar al zborului spre zărilor speranțelor culturale și naționale, păstrată și astăzi după 194 de ani, pentru sute și mii de tineri din Țara Beiușului și nu numai.

3. În curtea amintirilor acestui institut de învățământ, și mai ales în ograda recunoștinței noastre se găsesc „pietrele-stele funerare” în care sunt gravate nume de episcopi greco-catolici ce au întregit lucrarea episcopului Samuil Vulcan:

- Ep. Vasile Erdeli Ardelean (1843-1862). A introdus predarea în limba română în 1849

- Ep. Iosif Pop Sălăjanul (Silaghi) de Băsești (1863-1873). Ridică gimnaziul din Beiuș la 8 clase cu limba de predare română

- Ep. Ioan Oltean (1873-1877). A restaurat clădirea Gimnaziului din Beiuș.

- Ep. Mihail Pavel (1878-1902). A clădit și a înființat Internatul Pavelian (pentru 400 elevi). Zidește o sală de gimnastică. Ridică în 1888 un nou corp de clădire. Înființează Școala Civilă de Fete (1896). Construiește 11 case, locuințe pentru profesorii din Beiuș.

- Ep. Demetriu Radu Construiește o nouă aripă la Gimnaziul din Beiuș. Construiește Reședința Palatului Episcopal Diecezan de Vară din Beiuș. A înființat fundația culturală Demetriu Radu, sediul Tipografiei și a Bibliotecii Doina, aceasta din urmă având din păcate soarta unei „pietre” puse sub obrocuității, deoarece în locul „bibliotecii Doina”, a apărut în zilele noastre... o brutărie. În loc de „bibliotecă”, o brutărie, drept pentru

(continuare în pag. 7)

Bucurie în jurul Cuvântului

Asociația Viața Ascendentă și-a reluat ieri întâlnirile obișnuite, care de regulă se desfășoară în fiecare primă zi de joi a fiecărei luni, începând cu ora 16.00, într-o sală de clasă a Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”. Având în vedere data din calendar, fiind vorba de o perioadă în care doamnele și domnișoarele sunt sărbătorite, a fost un prilej de a da și un caracter festiv întâlnirii. Întâmplător sau nu, au fost prezente de această dată doar doamne, alături de care a fost Părintele care susține cu mult drag și atenție asociația, respectiv îndrumătorul spiritual al acesteia, Ovidiu Duma.

Doamna președinte Victoria Negrea, adevărata mămică a acestui grup de seniori ai Bisericii noastre („aici mă simt ca și în familie”), a rostit un cuvânt de început, prezentând ultima broșură tematică specifică asociației, noile teme și materialele primite de la Comitetul Internațional VMI, respectiv „Vie Montante Internaționale” al Asociației la care VAR este afiliată.

Aceste foruri, active în sfera apostolatului laicilor, propun într-o concepție creștină teme provocatoare de lucru pentru fiecare an, legate de împărtășirea frățască a sensului vieții. „Tema este interesantă și actuală: Vie Împărăția Ta... Ca să lumineze și să ne schimbe viața!” A fost amintită Întâlnirea Internațională VMI de la Madrid din acest an, eveniment care se organizează o dată la patru ani, tema fiind „Să renaștem”.

De-asemenea, au fost enumerate întrebările care, în continuare, le-au provocat pe participante să își exprime părerea.

Întâlnirea s-a încheiat cu o agapă, unde cei prezenți s-au delectat cu o mulțime de preparate tradiționale și inedite, gustoase și atrăgătoare, pregătite cu mult drag și pricepere de către participante.

Laura OLOGU, Biroul Pastoral

(urmare din pag. 6)

care Beiușul cultural din zilele noastre, a rămas fără nicio librărie. Un „răutăcios înlăcrimat”, spunea: „măcar să se numească „Brutăria Doina”

- Ep. Valeriu Traian Frențiu (1920-1952). Membru fondator al revistei „Observatorul” din Beiuș. Aduce în 1924 călugări assumptioniști pentru Liceul din Beiuș și călugărițe oplate pentru spital. A construit o nouă aripă cu internat la Liceul Unit de Fete, iar la Liceul Samuil Vulcan a adăugat o aripă de clădire etajată. La Holod a construit o reședință domeniială. La Stâna de Vale a construit Hotelul Excelsior și a sprijinit activitatea botanistului Alexandru Borza în realizarea unei grădini botanice. A construit linia ferată pe Valea Iadului. A înființat păstrăvăria de la Huta (Finiș).

În ceea ce privește evoluția stațiunii Stâna de Vale, mai ales după 1989, a părut un declin regretabil, dar iată că în zilele noastre, „pietrele care au dispărut” sunt înlocuite cu o nouă piatră, pe care se va putea citi: Episcopia de Oradea- Episcop Virgil Bercea.

Sigur, șirul „pietrelor” care vor „striga” poate fi continuat în amintirile beiușenilor, dar ne oprim aici pentru a relata despre încă câteva propuneri din broșurica oferită credincioșilor din Beiuș. Se spune acolo: „ne amintim cu drag și ne rugăm pentru cei care ne-au dat viață, credință, educație...”. Ne îndeamnă să aducem în memorie fapte despre „părinți, bunici și alte amintiri” precum și despre alte persoane (soții, soți, co-

pii, preoți, educatori, prieteni, vecini) însoțite de întâmplările petrecute.

Se mai propune o rubrică: Haruri primite, notate sub genericul frumusețea lui Dumnezeu în mine și pentru mine. Se cere în final și un Angajament.

Angajați în meditație personală, provocați de chestionar, avem ocazia să ne cunoaștem așa cum suntem, rezultat al relațiilor cu semenii noștri. Putem acum să ne amintim de „semănătorii” din viața noastră și să recunoaștem, să apreciem rodul semănatului. Să încercăm a ne construi un „model” al nostru, adică „portretul nostru îmbunătățit” cum ar spune Andrei Pleșu. Să exersăm vorbind despre „harurile primite” și rostind „angajamentul”, un dialog permanent cu posibilul nostru portret îmbunătățit.

Dacă în segmentul „PIETRELE”, meditația a fost spontană, neelaborată, cursă firesc din izvoarele istoriei locale, nu același lucru se poate întâmpla în acest al doilea segment al provocării.

Meditația devine personală, particulară, nevoită spre corectitudine, onestitate într-un dialog cu sinele nostru.

Evocarea și doar evocarea „pietrelor” din jurul nostru, este o sabie cu două tăișuri: pe de o parte, dorința de a urma modelul strămoșilor și pe de altă parte, de a ne hrăni, din nou, obișnuința refugiului în trecutul glorios, refuzând recunoașterea regretabilului adevăr, așezat sun eticheta: realizările trecutului, povara prezentului.

Opt femei pentru 8 Martie

8 Martie 2023 a fost special pentru Asociația Caritas Eparhial Oradea și de această dată, pentru că avem **42 de femei** angajate în structurile asociației și **66 de voluntare** active. Fie că activează la Cantina socială, la Centrul rezidențial „Casa Frențiu”, la Centrul de tip after-school „Sfântul Martin” de la Ioaniș, la Centrul de Informare și Consiliere pentru Refugiați (CICRO) sau la sediul organizației, colegele noastre dau constant dovadă de implicare și responsabilitate în activitatea lor. Reușesc să dezvolte relații frumoase cu voluntarii, partenerii, finanțatorii și beneficiarii asociației și să mențină mersul lucrurilor în direcția pe care o considerăm cea bună.

Și, pentru a da o valoare suplimentară și a sublinia semnificația profundă a acestei zile dedicate femeii, gândurile noastre sunt îndreptate către femeile nevoite să fugă pentru a-și salva viața, a lor și a copiilor lor, din calea războiului.

Sunt **opt femei** puternice care și-au depășit limitele personale și nu oricum, ci prin suferință, prin spaimă, prin îngrijorare, prin neliniște.

Sunt **opt femei** care au ales să panseze aceleași răni pe care le poartă și ele cu demnitate, cu asumare, cu responsabilitate, să ofere alinare, mângâiere, liniște, zâmbete, bucurie celor mici și mari cu care sunt zi de zi în contact, oferind soluții pentru ca fiecare persoană refugiată care vine la CICRO să găsească înțelegere, suport și ajutor.

Sunt **opt femei** pentru 8 Martie, opt femei ucrainence, colegele noastre, care au făcut un pas uriaș, într-o țară străină, în condițiile vitrege oferite de consecințele unui război nedrept: din persoanele vulnerabile, beneficiare ale serviciilor sociale locale, astăzi ele sunt cele care oferă ajutor semenilor afectați de aceeași suferință.

De aceea, 8 Martie 2023, este special pentru Asociația Caritas Eparhial Oradea, întrucât avem alături opt femei ucrainence care sunt dedicate profesiei pe care o au și ne ajută să oferim un grad ridicat de calitate în serviciile noastre sociale. Fără aportul lor, prin Centrul de Informare și Consiliere pentru Refugiați Oradea (CICRO), o structură a asociației noastre, nu am fi reușit să personalizăm planuri individuale de intervenție, nu am fi reușit să răspundem în mod eficient nevoilor persoanelor refugiate care ne caută. Faptul că personalul centrului este preponderent format din persoane de origine ucraineană care știu să ofere un ajutor ce se pliază pe urgențele lor ne motivează să fim în continuare alături de persoanele vulnerabile din comunitatea noastră!

Olha Taranukha este învățător. Ea a venit din satul Pysarivka, raionul Sumy, din Ucraina în România din cauza războiului. A venit aici cu fiica cea mică

în vârstă de 16 ani, căutând o salvare și o stabilitate pentru a-și putea aduce aici apoi soțul și pe fiica cea mare care, de curând, s-a căsătorit. Ne amintim cu drag primele zile ale Olgăi la centru: determinată, hotărâtă să mute munții din loc pentru a fi de folos semenilor săi. A fost și este implicată în tot ce

ținea de organizare, nerăbdătoare să ofere din experiența și priceperea ei celor micuți care au îndrăgit-o repede și i-au sărit în brațe. Zâmbetul ei contrasta puternic cu privirea umbrită și deseori înlăcrimată din pricina gândurilor, a griji pe care o purta pentru cei rămași acasă. Odată cu sosirea soțului ei aici, am observat cum prinde curaj să înfrunte noile provocări pe care le are aici și ne bucurăm de scânteile de lumină și de culoarea pe care o oferă celor din jur prin tot ceea ce face! Ne-a mărturisit că este foarte bucuroasă că are ocazia să facă ceea ce îi place la CICRO: *“Această muncă m-a ajutat să-mi stabilizez moralul, să mă adaptez la viața în altă țară”*.

Olha Andrushchak este psiholog. La începutul războiului, a fugit cu sora și nepoata ei din Cernăuți. Au vrut să ajungă în Polonia. *“Pe drum ne-am oprit să ne odihnim câteva zile în Oradea. Am fost fascinate de frumusețea orașului și de prietenia românilor. Vecinii erau interesați dacă avem destui bani pentru alimente. Arhitectură frumoasă, un teatru care seamănă foarte mult cu teatrul din Cernăuți”*, ne-a mărturisit Olha. Au decis să rămână aici și este colegă cu noi de la deschiderea centrului. Este apreciată de beneficiarii CICRO pentru că le oferă o liniște sufletească pe care au pierdut-o odată cu primele alarme ale războiului, îi ajută să învingă temeri și să găsească noi orizonturi, noi aspirații.

(continuare în pag. 9)

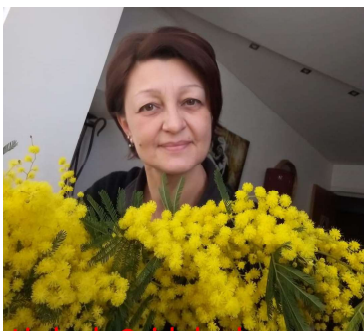
(urmare din pag. 8)

Viktoriia Duzhnikova are 4 fiice minunate și un soț iubitor. A lucrat cu mulți voluntari vorbitori de limba engleză și a participat la diferite proiecte pentru tineret din Ucraina și străinătate. Nevoită să își părăsească locuința și munca de o viață, a acceptat invitația unor prieteni aflați deja în Oradea. Întotdeauna prezentă, întotdeauna senină, întotdeauna la locul potrivit.

Este deosebit de empatică și, drept urmare, este alături de fiecare copil pentru care are mereu o mângâiere și un zâmbet ascuns după semnele de oboseală, după urmele lăsate de nesomn și de îngrijorarea excesivă. Viktoriia renaște zilnic atunci când este înconjurată de copii! *“Le sunt foarte recunoscătoare tuturor românilor și concetățenilor pentru ajutorul acordat, pentru educația copiilor, pentru cazare și, bineînțeles, pentru șansa de a munci aici. Acum lucrez la CICRO cu copii de clase primare. Multă muncă minuțioasă și grea cu copiii, dar care întotdeauna merită. Mulțumim conducerii organizației și tuturor colegilor! Există o echipă grozavă și o atmosferă prietenoasă”,* mărturisește Viktoriia.

Liudmyla Onishchenko este din Mykolaiv, Ucraina. De profesie, este profesor de limba și literatura ucraineană. Lucrează la CICRO din luna octombrie 2022, cu copii de liceu la programul de after school, căror le și predă limba și literatura ucraineană.

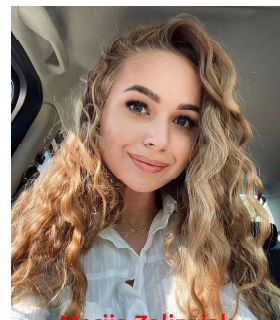

Lucrează și cu cei de clasele primare. De multe ori, colega noastră reușește să răspundă prompt și eficient la nevoile celor din jurul ei. Neobosită în a fi alături de ceilalți, alege cu grijă fiecare cuvânt pe care îl rostește, ca nu cumva să lovească peste alte răni și să nu provoace supărare sau tristețe. Contrastul plăcut care o caracterizează este oferit de energia debordantă și zâmbetul senin, pe de o parte, iar pe de altă parte, imaginea mâinilor care se frâng atunci când se simte depășită de situație, căutând, indiferent de oră, să ofere celorlalți dragoste. *“Mă bucur că pot ajuta copiii să se adapteze, să recupereze materialele de învățare și să-i ajut să socializeze. Sunt sincer recunoscătoare asociației pentru oportunitatea de a lucra într-o echipă grozavă cu colegi plăcuți.”*, mărturisește Liudmyla.

Maryna Akulenko a absolvit Universitatea V. Dalya, Facultatea de Drept. Are master în psihologie. Ca și celelalte colege, pe Maryna am cunoscut-o în calitate de beneficiar al centrului. Am oferit suportul nostru pentru ca gradul de vulnerabilitate al familiei sale să nu crească. Dă dovadă de determinare și multă emoție în activitatea sa la centru, are o vorbă bună pentru fiecare copil, pentru fiecare părinte și pentru fiecare colegă! Își oferă ajutorul întotdeauna, căutând soluții practice pentru problemele care apar și ne transmite mereu sentimentul de siguranță, de echilibru și de încredere pentru ziua de mâine. *“Am locuit cu fiul meu în orașul Kramatorsk, regiunea Donețk. În martie 2022 m-am mutat în orașul Oradea. La gimnaziul CICRO predau disciplina psihologie și activitate creativă. Mă bucur că lucrez cu copii, aplic o abordare individuală fiecăruia, folosesc metode de art-terapie. Mulțumesc sincer CICRO pentru oportunitatea de a lucra într-o echipă prietenoasă, unită, pentru amabilitatea și sprijinul constant, pentru atitudinea atentă față de fiecare angajat”,* mărturisește Maryna.

Mariia Zalizniak este o tânără de doar 22 de ani, care a venit singură în România. Ne mărturisește că, din cauza războiului, a trebuit să plece de acasă, deși studia și lucra în Bakhmut. Mariia este foarte energică, atentă la reacțiile celor din jur, pregătită să intervină imediat ca să liniștească ape tulburi. Este optimistă și îi molipsește pe cei din jur cu dinamismul ei și este foarte atentă la detalii. Dezvoltă relații bazate pe respect reciproc, pe asumarea deciziilor și responsabilităților stabilite. Se bucură de fiecare zi de mâine, pentru că ea știe că viitorul ei va fi pe măsura eforturilor pe care le pune în fiecare zi. *“Acum locuiesc aici și am ocazia să lucrez într-o școală ucraineană cu copii ucraineni. În fiecare zi mă trezesc și știu sigur că și departe de casă pot fi de folos țării mele și compatrioților mei. Sunt recunoscătoare pentru oportunitatea de a activa profesional, de a întâlni oameni noi și de a mă adapta într-o țară nouă.”*, mărturisește Mariia.

Daria Pushkarevska a venit în România în 24 februarie 2022, din localitatea Irpin. Daria este cea mai

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

nouă colegă a noastră, cu o poveste de viață ale cărei rânduri le scrie acum și aici, în țară străină. Este o fire sensibilă, care are curajul de a-și depăși orice limită și are curajul să lupte cu oricine pentru a-și proteja familia. Deznădăjduită sau copleșită, nu cedează niciodată sub nici o presiune și găsește, în sine însăși, puterea de a renaște și de a-i ajuta pe ceilalți să păstreze un drum bun în viață! "Oradea și oamenii care locuiesc în ea s-au dovedit a fi foarte ospitalieri și prietenoși. Ne-au ajutat să găsim o locuință și un centru de reabilitare pentru fiul meu, iar de la începutul lui 2023 am un loc de muncă la Caritas. În gimnaziu, predau matematică și alfabetizare financiară. Nu am mai lucrat cu copiii până acum, dar sunt foarte bucuroasă că soarta m-a adus împreună cu ei. Ei inspiră și încarcă pozitivitate. Mă bucur că pot fi de folos.", mărturisește Daria.

Veronika Bostan are 38 de ani și 5 copii. A fugit din calea războiului căutând liniște pentru ea și familia ei. Este bucuroasă că și-a găsit liniștea în Oradea, dar și un loc de muncă, la Asociația Caritas. Mai mult, se simte apreciată de colegii ei pe care îi consideră prieteni și care o așteaptă cu nerăbdare ca ea să ajungă la

lucru, să ofere ajutor și zâmbete colegilor ei! Veronika intenționează să rămână aici și după încetarea războiului. Până atunci însă, pe lângă grija și atenția pe care o oferă rezidenților „Casei Frențiu”, se implică în acțiuni de sprijin pentru semenii ucraineni, îndrumându-le pașii spre o cazare potrivită, spre servicii sociale destinate lor. Este dispusă, de fiecare dată, să intermedieze dialoguri, să-i ajute pe cei depășiți de greu să găsească soluții potrivite prin care să redobândească o liniște pierdută acum mai bine de un an, iar echilibrul lor fragil să se transforme, cât de curând, într-o stabilitate de neclintit. Ne-a mărturisit că este recunoscătoare poporului român pentru că a „întins brațul ajutorului, pentru ucraineni”.

Am dorit să le mulțumim în mod special colegelor noastre ucrainence pentru puterea, curajul, demnitatea și angajamentul lor. Și cerem cu această ocazie, din nou: **Opriți războiul!**, pentru că femeile noastre, fie că sunt mame, soții sau fiice sunt mai importante decât orice teritoriu.

Le-am mulțumit colegelor și voluntarelor noastre de la Cantina socială, de la Centrul rezidențial „Casa Frențiu”, de la Centrul de tip after-school „Sfântul Martin” din Ioaniș, de la CICRO și de la sediul organizației, pentru că au știut să se mobilizeze și să facă, nu de puține ori, renunțări personale pentru a îndeplini obiectivele programelor noastre sociale. Au știut să plângă și să râdă în egală măsură alături de beneficiarii serviciilor noastre sociale.

Pentru Asociația Caritas Eparhial Oradea, ziua de 8 Martie este, prin definiție, ziua în care aducem un semn recunoștință și de apreciere pentru doamnele și domnișoarele pe care le avem în echipa noastră, colege și voluntare! Suntem o familie mixtă, energică, solidă și completă și ne mândrim cu acest lucru!

Pr. Olimpiu TODOREAN

PSS Episcop Virgil Bercea a primit medalia Brukenthal 300

Preasfinția Sa a fost onorat de Muzeul Național Brukenthal pentru merite deosebite în valorificarea moșteniri culturale și sprijinirea creației artistice din România.

Preasfinția Sa Episcop Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, a fost prezent la Sibiu miercuri, 1 martie, la vernisajul expoziției „Iconoferește” a artistului Marian Furtună. Expoziția a fost deschisă la Muzeul de Artă Contemporană din cadrul Muzeului Național Brukenthal. La vernisaj au mai fost prezenți artistul plastic Marian Furtună, conf. univ. dr. Adrian Stoleriu, decanul Facultății de Arte din cadrul Universității Naționale George Enescu din Iași și Alexandru Chituță, manager interimar al Muzeului Național Brukenthal.

În cadrul vernisajului, Preasfinția Sa Virgil Bercea a primit o diplomă de excelență și medalia Bru-

lenthal 300 „în semn de aleasă prețuire, pentru merite deosebite în valorificarea moșteniri culturale și sprijinirea creației artistice din România”.

Camelia BUȘU, <https://www.bihon.ro>

Silvia PANTIȘ

Părinte, în mâinile Tale încredințez sufletul meu!

Dumnezeu a hotărât ca Fiul Său să vină în lume să pătimească și să moară pentru redresarea oamenilor și mântuirea lor. Isus face dovada imensei și negrăitei iubiri față de Tatăl și față de oameni. În fața patimilor, Isus pe de o parte se arată neajutorat, iar pe de altă parte e sigur de biruință.” Nu voia mea, ci a Ta să se împlinească” îi spune Tatălui.

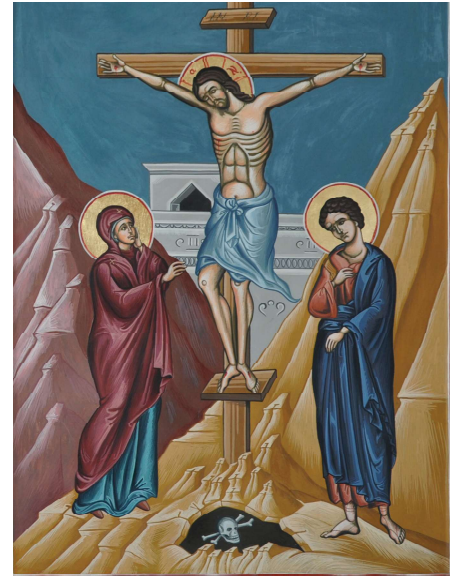
După ce a purtat Crucea spre locul de răstignire, Cel care este Dumnezeu și Om atârână acum pe ea, între Cer și pământ, în chinuri groaznice. Deși este privat de libertate și străpuns de cuie nu se răzvrătește și nu cere milă. Suferințelor fizice se adaugă traumele sufletești. Este părăsit de prieteni, trădat de cei apropiați, huiduit de mulțime. Au trecut aproape trei ore de când este ținut în poziția incomodă și în suferința intensă. Sunt trei ore de agonie sfâșietoare. Este ceasul solemn care a influențat istoria omenirii.

Sunt ultimele clipe petrecute pe pământ ca și Om. Sângele s-a scurs picătură cu picătură, este foarte slăbit, trupul începe să devină rigid, se schimbă culoarea pielii, ochii se înțețosează, pleoapele devin grele, buzele livide, bătăile inimii se răresc. Când ajung în această stare, oamenii vorbesc din ce în ce mai încet, apoi încep să șoptească, înainte de a-și pierde cu totul vocea. Isus însă, se însuflețește și-și ridică ochii spre Cer, pentru ultimele vorbe de pe Cruce, care devin un strigăt către Tatăl ceresc: „Părinte, în mâinile Tale încredințez sufletul Meu”. Se vede atotputernicia Sa și în clipa morții. Chiar și acest fapt trebuia să dea de gândit celor prezenți. Se observă comuniunea cu Tatăl, căruia îi încredințează viața și sufletul. Se întoarce la Tatăl cu experiența Lui umană. Se apropie moartea eliberatoare dar și distructivă. Se apropie moartea Celui care avea putere asupra vieții. Sunt ultimele Lui cuvinte ca Om, dar nu înainte de a rezolva toate în calitate de Dumnezeu.

De a-i ierta pe dușmanii săi, cei care i-au pricinuit răul: „Părinte, iartă-i că nu știu ce fac”. Toată viața, Mântuitorul a fost pildă de iertare și a continuat până la ultima suflare. În fața Tatălui, le ia apărarea și chiar le găsește o scuză pentru ignoranța și lipsa lor de pricepere. De fapt Isus, se roagă și cere iertare pentru toate generațiile viitoare de oameni păcătoși.

Nu înainte de a promite Raiul și celor care doar în ceasul al doisprezecelea se întorc la credință, trebuie însă ca să avem grijă să nu fie o moarte fulgerătoare și să nu avem timp de convertire. Isus, Dumnezeul Atotputernic este înălțat pe Cruce între doi tâlhari, unul îl ocărăște pe Isus, în timp ce tâlharul răstignit la dreapta Lui, atins de harul dumnezeiesc, începe să-și ia apărarea și chiar îl recunoaște ca Dumnezeu: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni în Împărăția Ta”. „Adevăr grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în Rai”, îi spune Isus.

Nu înainte de a ne-o da pe Mama Sa, ca Mamă a tuturor oamenilor. Fecioara Maria încremenită de durere, stă la picioarele Crucii, după ce l-a urmat pe Isus pe drumul Calvarului și a asistat neputincioasă la răstignirea Lui. Ucenicul Ioan, pe care-l iubea mult, era tot acolo. De la înălțimea Crucii, Isus își face testamentul și ne lasă prin Ioan persoana care-i este cea mai dragă: „Femeie, iată fiul Tău” și „Iată, Mama ta”. Având o mijlocitoare puternică la Cer, trebuie să-i mulțumim Domnului pentru acest mare dar și totodată trebuie să o menajăm pe Mamă și să nu-i mai sfâșiem Inima prin păcatele noastre.

Nu înainte de a îndeplini tot ce Tatăl a dorit pentru mântuirea noastră. Fiind pus în ipostaza de a reprezenta omenirea păcătoasă, își dă viața pentru spălarea păcatelor lumii.

La Altar, același Isus este prezent în mod real și ni se dăruiește ca jertfă de ispășire. Strigătul Lui Isus către Tatăl este și pentru noi oamenii. De fapt Isus, nu avea nevoie să-și încredințeze sufletul, care vremelnice se va despărți de trup, căci fiind Dumnezeu viețuiește împreună cu Tatăl. El recomandă Tatălui sufletele tuturor muritorilor. Sfânta Împărtășanie ne pregătește dacă beneficiem de Ea, să fim bine primiți de Tatăl. Dacă Isus este Capul și noi membrele, formăm un trup împreună și prin jertfa Lui vom fi aduși la viață.

Dumnezeu ne-a creat și ne-a dăruit sufletul de care va trebui să dăm socoteală la finele vieții terestre. Vom striga și noi ca și Isus, Îl vom ruga insistent: ascultă glasul meu Doamne. Ne vom adresa și Mamei cerești, care ne-a luat sub protecție, ne vom ruga de Fiul, care și-a dat viața din iubire față de noi. Cum va fi atunci sufletul? V-a fi primit de Dumnezeul milei sau de Dumnezeul dreptății?

Nu trebuie să pierdem nici chiar ultimele clipe prețioase ale vieții, care ar putea fi hotărâtoare. Cu Isus înainte și Fecioara Maria alături, nu avem de ce ne teme. Vom putea spune cu încredere: ”Părinte, în mâinile Tale încredințez sufletul meu”.

Pr. Anton Cioba

Trei grădini și Procesul lui Isus

Joia Mare, ne aduce aminte nu doar de Patimile lui Isus pe Cruce, de Calvar sau de răstignire, dar ne face să ne gândim la toate nedreptățile care au avut loc atunci și care, într-un fel sau altul, continuă și astăzi.

Trei grădini și istoria mântuirii

Există 3 grădini între care se joacă istoria mântuirii noastre. Prima este Grădina Edenului în care au fost puși protopărinții noștri Adam și Eva, cea de-a doua este Grădina Ghetsimani, pe care o numește așa doar Sf. Evangelist Marcu, iar a treia grădină este cea în care, spune Sf. Evangelist Ioan, a fost răstignit și îngropat Isus.

Grădina Ghetsimani sau Grădina Măslinilor este

de la miezul nopții. O oră le cere apostolilor să vegheze în rugăciune ca să nu cadă în ispită. Dar ei nu rezistă. Adorm. De 3 ori îi trezește și le cere să vegheze dar ei adorm și adorm și iar adorm. La fel cum adormim și noi, la fel cum și noi adesea ciuntim din timpul dedicat rugăciunii.

Isus le cere să privegheze o oră. Și nouă ne cere o oră de rugăciune pe zi. Măcar atât. Din cele 24 de ore pe care Domnul ni le dăruiește, Isus ne cere o oră. Dar noi nu i-o oferim Domnului și apoi ne mirăm de ce nu avem reușite spirituale, ne mirăm de ce nu primim mângâierea spirituală de care avem nevoie – dar noi nu suntem în stare să oferim o oră pe zi. Cerem și primim dar nu oferim. Suntem adesea niște nedrepți din punctul acesta de vedere.

la poalele Muntelui Măslinilor și reprezenta un loc de întâlnire și de rugăciune în care mergea adesea Isus cu ucenicii Săi. Ghetsimani înseamnă teasc. E locul zdrobirii. Ne gândim la struguri - cum sunt zdrobiți ca să iasă vinul. Ne gândim la măslina cum sunt zdrobite ca să iasă uleiul - la fel și pentru noi, ghetsimani-ul nostru este momentul în care Domnul “ne zdrobește” pentru a scoate din noi ceva bun. Ceea ce este mai bun. Atunci când suferim putem da ce avem mai bun din noi, putem crește, putem să ne desăvârșim, putem deveni ceea ce trebuie să fim cu adevărat. Ne putem transforma.

Isus merge în Grădina Măslinilor și îi ia cu sine pe Petru, Iacob și Ioan, cei care asistaseră la Schimbarea la Față pe muntele Tabor. De data aceasta ar fi trebuit să asiste la o altfel de transformare, dar nu au făcut față oboselii.

La mijlocul nopții ajunge în grădina Ghetsimani pentru a rosti cea mai profundă rugăciune a sa către Tatăl. Această rugăciune a sa ne arată puterea rugăciunii

Cuvintele Sfintei Evanghelii ne relatează că Isus era întristat. În această întristare sunt cuprinse toate momentele în care Isus a încercat să-l ridice pe om dar acesta nu s-a lăsat ridicat. Sunt cuprinse toate relele care vor urma să vină, începând cu drama care îl așteaptă și anume Patimile și moartea sa pe Cruce. Sunt cuprinse toate relele umanității care au urmat de atunci încoace și... tot în acea întristare este cuprinsă și drama războiului în care omul este ucis de om, umanitatea se pierde și este înlocuită cu răutatea și învârtășirea inimii.

În întristarea lui Isus este cuprinsă și adormirea ucenicilor care nu rezistă. I-a luat cu el pentru a-i fi aproape, pentru a-l susține, pentru a-i învăța priveghearea și rugăciunea profundă – lucruri de care urma să aibă nevoie – dar ei cedează.

Ceea ce trebuie să învățăm în urma parcurgerii evenimentului decisiv pentru Isus în Grădina Ghetsimani este faptul că există un loc special, un loc deose-

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

bit, un loc în care ne retragem fiecare dintre noi pentru a ne regăsi în intimitatea cu Dumnezeu. Fără nimic în jurul nostru, fără telefonul mobil, fără persoane, fără grija cea lumească... doar noi și Domnul. Acolo are loc dialogul cel mai intim și mai profund pe care îl putem avea cu Dumnezeu, acolo se face rugăciunea cea mai sinceră, rugăciunea în care și noi îi cerem Tatălui să treacă paharul suferinței din viața noastră și tot acolo acceptăm și voia Tatălui.

Grădina Ghetsimani ne mai învață că totul se rupe... se rup legături, se rup promisiuni – după ce Isus este prins și legat, ucenicii îl abandonează. Pleacă. Fug. Chiar dacă Petru promite că va rămâne cu el până la sfârșit, el se leapădă de Isus de 3 ori. Eu voi fi cu tine, spune Petru. Toți promit că vor rămâne cu El până la sfârșit și toți se împrăstie. Iuda era prietenul lui Isus dar și această prietenie se rupe. La fel este și astăzi – promisiunile nu se mai țin. Cuvântul dat de om nu mai are aceeași valoare. Prietenii se șubrează și se rup deoarece întotdeauna apare interesul care este mai mare decât legătura prieteniei. Religia și religiile rup uneori relațiile dintre oameni deoarece s-au îndepărtat de adevăratul sens al termenului. Religia presupune legătura dintre oameni dar se pare că și astăzi religia de multe ori desparte. Oare aceasta a vrut Isus să ne învețe în rugăciunea puternică despre unitate, rostită înainte de a fi prins, legat și dus spre condamnare, când se roagă ca toți să fie una? Se rupe legătura dintre soți și aceștia se despart deoarece dispare iubirea. Toate acestea sunt însumate în înfrustarea lui Isus din grădina Ghetsimani.

Și oare de unde vine diviziunea și separarea dacă nu de la cel care desparte? De la cel care, prin definiție, separa pe om de om și pe om de Dumnezeu, adică diavolul? Acela care și pe Isus l-a ispitit de atâtea ori. Scrisoarea către Evrei (4,15) ne spune că Isus a fost ispitit întru toate după asemănarea noastră, afară de păcat. În Grădina Ghetsimani Isus suferă în umanitatea sa și un înger al Domnului i se arată și îl întărește.

Grădina Ghetsimani ne învață despre renunțare

Isus se roagă să treacă de la El paharul acesta, dar voia Tatălui să se facă, nu voia lui. Renunță la voia lui. Despre ce pahar este vorba? Este vorba despre paharul despre care vorbește Ieremia în versetul 15 din capitoul 25 – ia din mâna mea acest pahar plin de vinul mâniei mele și dă-l să bea toate neamurile. Despre paharul mâniei lui Dumnezeu ne vorbește și Apocalipsa în cap. 14, versetul 10.

Există două feluri de vin: cel al binecuvântării și cel al mâniei lui Dumnezeu – cel care se referă la totalitatea păcatelor noastre. Paharul mâniei lui Dumnezeu – vinul mâniei lui Dumnezeu ar fi trebuit să îl bem doi deoarece conține răsplata și consecințele păcatelor noastre. Dar nu îl bem noi. L-a băut Isus în locul nostru.

A plătit el pentru păcatele noastre și ne-a răscumpărat. Acest lucru l-a făcut prin Patima și moartea Sa pe Cruce.

Vedem aici inima frântă a lui Isus care a venit să facă voia Tatălui. Atât de mult a vrut să facă voia Tatălui încât după cele 3 momente de rugăciune profundă și stăruitoare, aflându-se în chinuri de moarte, a transpirat sudori ca de sânge care cădeau pe pământ, după relatarea Sfântului evanghelist Luca.

Sfinții evangheliști Marcu și Matei spun că Isus a căzut cu fața la pământ. Luca spune ca sudoarea Lui s-a făcut ca picături de sânge care picurau pe pământ.

Din descrierea celor trei sinoptici reiese ca Domnul trăiește în Ghetsimani cel mai greu ceas din viața Sa, mai greu poate chiar decât acela de pe Golgota, deoarece acum El acceptă de bună voie moartea și chinurile ce vor veni. Ce va urma a doua zi va fi doar consecința hotărârii din această noapte.

După cele 3 momente de rugăciune se întoarce la apostoli și le spune: Dormiți acum și vă odihniți! Iată s-a apropiat ceasul și Fiul Omului va fi dat în mâinile păcătoșilor. A trecut momentul de slăbiciune și acum pășeste senin spre moartea ce îl aștepta, precedată desigur de chinurile pătimitoare.

Nu durează mult și ajunge Iuda înconjurat de securitatea Sinedriului pentru a-l prinde și a-l duce spre procesul în urma căruia va fi condamnat la moarte. Urmează cel mai nedrept proces din timpul istoriei, proces în care s-au încălcat toate regulile, doar pentru că cei care dețineau puterea religioasă nu au reușit să pătrundă și să se lase pătrunși de misterul divinității Mântuitorului.

Să ne rugăm pentru ca jertfa mântuitoare a lui Isus să fie pentru noi izvor de putere în lupta cu ispita celui rău, iar modelul rugăciunii lui Isus din Grădina Ghetsimani să fie pentru noi o invitație acceptată pentru a priveghea și a stăruii în rugăciune ca să putem accepta voia Tatălui și pentru a renunța la voia noastră, precum a făcut Isus.

Procesul nedrept și sentința furată

Prima stațiune din Calea Crucii: Isus este judecat la moarte ne pune înainte întregul proces de judecată pe care l-a îndurat Isus, un proces faimos, care a fost și este în atenția tuturor, mai ales a Bisericii dar și a sistemelor de judecată actuale, și aici ne referim la judecatori, avocați, procurori, întrucât ne referim la un proces mai degrabă politic decât religios.

Trebuie subliniat de la început faptul că Procesul lui Isus a avut două faze importante și anume faza iudaică (religioasă) și faza romană (politică).

Ne aflăm în Iudeea, în perioada în care iudeii erau sub ocupație romană. Locuitorii Iudeii, evreii,

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

erau guvernați de un regim militar roman, condus de guvernatorul Ponțiu Pilat și de o conducere teocratică iudaică, în care puterea supremă era exercitată de Sinedriu, în fruntea căruia se afla, la data respectivă Marele Preot Caiafa. Legea mozaică era cea care domina, aceasta fiind interpretată într-un mod rigid și aplicată sever.

Mai exact, acțiunea se desfășoară în Ierusalim. Etimologic numele Ierusalim se traduce prin Oraș al păcii. Paradoxal - pentru că atât atunci cât și în zilele noastre, din Ierusalim au făcut altceva și atunci când auzim numele Ierusalim, nu prea ne putem gândi la pace.

Ne aflăm spre finalul activității publice a lui Isus. Suntem la începutul perioadei Sale de pătimire și urmează să se întâmple Drama care a mântuit lumea. Contextul religios în care ne aflăm este caracterizat de așteptarea de către iudei a unui salvator, a unui eliberator, a unui Mesia promis și profețit. Pe de o parte, din punct de vedere istoric, așteptau un rege puternic, luptător iar din punct de vedere religios, așteptarea lor avea în centru un rege care să restaureze marea împărăție davidică.

Faptul că Isus nu este nimic din ceea ce așteptau ei, ci mai degrabă este un Mesia blând și îndurător, iubitor și iertător – a creat în mintea iudeilor multă confuzie și realitatea este în conflict cu ideea lor mesianică.

Lucrul acesta și faptul că Isus aduce noutatea universalismului evangheliei – adică vestea cea bună nu este doar pentru iudei ci pentru toată lumea - sunt cele două lucruri care stau la baza conflictului dintre Isus și mai marii religioși ai vremii. Isus demontează astfel falsa lor concepție despre Mesia – care se duce și la păgâni. Dorește să spiritualizeze legea. Dorește să o înalțe și să o desăvârșească. Doar că pentru ei, cuvântul legii a devenit piatră de poticnire, întrucât au interpretat-o după cum au dorit ei.

Conflictul acesta creat de neînțelegerea mesajului pe care Isus dorește să îl transmită este animat puternic de învierea lui Lazăr, minune făcută de Isus, a 4-a zi de la moartea acestuia. Nu întâmplător a 4-a zi ci pentru a demonstra că este o înviere în adevăratul sens al cuvântului. Conform concepției iudaice sufletul rămânea 3 zile după care mergea tărâmul morților. Isus îl învie a 4-a zi pentru a demonstra că sufletul se întoarce în trup iar prin faptul că Lazăr iese legat de mâini și de picioare, ni se arată efectul cosmic al învierii asupra materiei.

Omul acesta face minuni!

Sunt cuvintele care l-au mânat pe Caiafa să convoace sinedriul. Frica și deruta îi caracteriza pe toți membrii Sinedriului. Vor veni romanii și ne vor lua țara și neamul – se temeau că-și vor pierde identitatea și

neamul, fapt pentru care insistă că e mai bine să moară un singur om și să se salveze poporul. Oricum mintea lor era umbrită și frica îi împinge să pună în practică planul lor diabolic de a-L elimina pe Isus. Prin urmare, în acea zi, consemnează sfântul Evanghelist Ioan, într-un cadru de totală derută, se decide uciderea lui Isus și cea a lui Lazăr.

Ceea ce urmează acum, felul în care vor putea să își ducă la îndeplinire planul, devine din ce în ce mai interesant, deoarece întregul Proces al lui Isus este săvârșit în totală ilegalitate, mai ales din punctul de vedere al legii lor iudaice. Cu toate acestea procesul merge înainte și Isus va fi judecat la moarte.

Mergem din nou în Ghetsimani, unde apare Iuda, înconjurat de garda sinedriului și îl indică pe Isus, prin sărutul vânzător. Prinderea lui Isus se desfășoară în toată noaptea, în puterea întunericului, ca imagine a puterii celui rău, pentru a nu crea forfotă și pentru a afla cât mai puțină lume. Știm că la Ierusalim era multă lume venită pentru Sărbătoare și mulți dintre aceștia doreau să îl vadă pe Isus. Până dimineața, când au ajuns în curtea lui Pilat, oamenii nu știau ce se întâmplă și prin urmare, atunci au început să se adune mulțimile care mai apoi au strigat: răstignește-l.

Pentru a înțelege mai bine ceea ce s-a întâmplat de fapt și gravitatea dramei în care este prins Isus, trebuie să amintim câteva reguli fundamentale ce caracterizează un proces normal după legile iudaice.

Înainte de toate, orice proces se desfășura în fața publicului. Se desfășura ziua, după răsăritul soarelui și erau necesari martori atât ai condamnării cât și martori ai apărării. Niciuna dintre aceste reguli nu se îndeplinește. Sentința finală se dădea întotdeauna a doua zi, fapt care nu se verifică în cazul acesta. Inculpatul nu poate fi maltratată în timpul judecății, dar Isus primește o palmă de la sluga arhiereului: Dacă am greșit, spune Isus, cu ce am greșit iar dacă nu am greșit, de ce mă lovești?

L-au dus la Anna – socrul lui Caiafa. Caiafa era Arhiereu în anul acela dar Anna, arhiereu și el, domnise mulți ani și era o persoană influentă.

Ei căutau martori mincinoși pentru a justifica procesul și condamnarea dar nu au găsit deoarece toți se temeau să dea mărturie mincinoasă. Cel a cărui mărturie nu stătea în picioare era condamnat la moarte. Prin urmare au fost nevoiți să găsească o altă variantă, prin urmare l-au întrebat despre ucenici și despre învățătura sa. Caiafa dorea să afle de unde are Isus puterea de a face minuni și despre ce i-a învățat pe ucenici. Se pare că nu prea era la curent cu mesajul lui Isus. Isus îi răspunde că a vorbit tot timpul pe față și în sinagogă, prin urmare să-i întrebe pe ei despre ce le-a vorbit.

Ne aflăm deja în faza iudaică/politică a Procesului lui Isus.

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Totuși, pentru a motiva și convocarea Sinedriului în preajma Sărbătorii Paștelui, ceea ce nu se făcea, au găsit ca motiv de condamnare politică cuvintele lui Isus despre dărâmarea Templului dar și faptul că s-a făcut pe sine Fiul al lui Dumnezeu, făcând astfel blasfemie. Caiafa îl întreabă, sub jurământ – folosind numele lui Iahve: Ești tu Mesia, Fiul lui Dumnezeu? Răspunde Isus: Tu spui asta. Mai mult decât atât Isus continuă, identificându-se cu Mesia: De acum veți vedea pe Fiul Omului șezând de-a dreapta puterii și venind pe norii Cerului – cu referință la profeția din cartea lui Danie, cap. 9. Arhiereul își sfășie veșmântul: Ce nevoie mai avem de martori? S-a auzit blasfemia. S-a făcut vinovat de moarte.

Martorii mincinoși nu au fost pedepsiți. Martorii apărării nu au existat. Sentința de condamnare la moarte a fost dată de către ei dar știau că nu este legală, că nu este în regulă și au încercat să obțină sentința de la guvernatorul roman, prin urmare l-au dus la Pilat. Era dimineață când au ajuns în pretoriu și ei nu au intrat în curte ca să nu se întine, să poată mânca Paștile.

Doar că și aici acuzele lor nu stăteau în picioare. În fața lui Pilat nu se puteau prezenta cu acuzare pe motive religioase – blasfemia, sau că Isus dărâmă templul - pentru că acest lucru nu avea relevanță pentru Pilat. Cum era de așteptat, Pilat nu găsește în El nici o vină și le spune să-l judece ei, după legea lor, doar că ei susțin că legea lor nu le permite să omoare pe nimeni. Voiau să-l elimine pe Isus dar să fie altcineva vinovat de această moarte.

Au încercat apoi cu acuze politice, cum că ar răzvrăti lumea dar nici această acuză nu a fost luată în considerare. Ceea ce a stat în picioare a fost acuza că s-a făcut pe sine împărat. Deci l-au acuzat pe tema regalității sale. Acum urmează un dialog blând și calm între Isus și Pilat. Ești tu regele iudeilor? L-a întrebat Pilat. Isus îl întreabă: De la tine spui asta sau alții ți-au spus despre mine? Cu alte cuvinte: Crezi asta? Pilat a răspuns: Nu cumva sunt iudeu eu? Poporul Tău și arhiereii Te-au predat mie. Ce ai făcut? Iisus a răspuns: Împărăția Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat iudeilor. Dar acum împărăția Mea nu este de aici. Deci i-a zis Pilat: Așadar ești Tu împărat? Răspuns-a Iisus: Tu zici că Eu sunt împărat. Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu. Nici de data aceasta Pilat nu găsește în Isus vină de condamnare.

Pilat a încercat să îl salveze pe Isus de 9 ori. Considera că nu este vinovat și, după relatarea sfântului evanghelist Luca, Irod Antipa, cel care îl omorâse pe Ioan Botezătorul era la Ierusalim. Venise să îl vadă pe

Isus, despre care auzise că face minuni și voia să participe la o minune făcută de Domnul. Auzind aceasta, Pilat l-a trimis pe Isus la Irod, să-l judece el, întrucât era galileian. Irod l-a întrebat multe lucruri pe Isus dar nu i-a răspuns la întrebări, fapt care i-a trezit mai mult remușcări lui Irod. L-a batjocorit apoi și l-a îmbrăcat cu o haină strălucitoare după care l-a trimis iar la Pilat. Dacă nici Irod nu a găsit vină la Isus, nicidecum nu voia să îl condamne la moarte dar totuși, de gura lumii, a spus că-l va pedepsi și apoi îl va elibera. Lucru neacceptat de către mulțime. A mai încercat să-l elibereze, după obiceiul de praznic, dar lumea a cerut eliberarea lui Baraba cerând răstignirea lui Isus.

Ne mai având ce face, Pilat îl condamnă pe Isus, dar săvârșește un lucru care ne dă de gândit. Săvârșește un ritual iudaic – și anume se spală pe mâini, lucru neîntâlnit la romani, pentru a demonstra mulțimii, arhierilor și celor care au cerut moartea lui Isus, ca semn că este nevinovat de moartea lui Isus și de sângele nevinovat care se varsă.

Prin urmare, ceea ce au reușit să facă iudeii a fost să inducă lumea și mulțimea în eroare cu privire la ceea ce a fost și făcut Isus. Au obținut condamnarea lui de către romani, prin urmare ei au ieșit aparent nevinovați de sângele vărsat și, mai mult decât atât, Isus nu a fost condamnat pentru motive religioase ci pentru motive politice.

Cu toate acestea, rezumând, trebuie să subliniem că acuzatorii lui Isus sunt tocmai membrii Poporului ales.

Martorii nevinovăției lui Isus sunt 3 păgâni și 3 iudei: păgânii: Pilat – de 9 ori, Claudia – soția lui Pilat care i-a cerut acestuia să nu îl condamne pe Isus deoarece a suferit mult în vis din cauza lui, fără a da detalii și sutașul roman, sub cruce, care spune: cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost acesta. Cei 3 iudei sunt: tâlharul de pe cruce, Iuda – care va recunoaște că a vândut sânge nevinovat și Iosif din Arimatea, sfetnic bun, cel care a cerut trupul lui Isus pentru a-l pune în mormânt.

Așadar, în prima stațiune din Calea Sfintei Cruci comemorăm condamnarea lui Isus la moarte, în urma celui mai nedrept proces din istoria omenirii și anume: Judecarea Fiului lui Dumnezeu care a venit să-l mântuiască pe om.

Acum, inevitabil ne întrebăm și noi, de care parte ne situăm în acest proces? Mai exact, în viața noastră cotidiană, avem posibilitatea să fim printre acuzatori, printre apărători, printre cei care strigă răstignește-l, printre cei care l-au trădat, printre cei care pur și simplu trec pe lângă Crucea sa, sau putem să fim ca și tâlharul de pe cruce care strigă: Adu-ți aminte de mine când vei veni în Împărăția Ta.

Pr. Cristian F. SABĂU

PERSOANE, FAPTE, VIETI MEMORABILE ÎN ISTORIA BISERICII GRECO-CATOLICE

Părintele Pop Dumitru

Părintele Dumitru Pop s-a născut la Nojorid, jud. Bihor, pe 26 noiembrie 1915. Și-a făcut studiile la Academia Teologică Oradea. S-a căsătorit cu Doina și au avut împreună cinci copii. A fost hirotonit preot la 26 ianuarie 1941 și numit paroh în Cizer (jud. Sălaj), din 1 martie 1941 până în 28 octombrie 1948, când a fost evacuat din casă cu întreaga familie pentru că nu a trecut la Biserica Ortodoxă. A murit la 25 ianuarie 2002.

Mi-l amintesc din biserica „Sfânta Maria” din Oradea: chiar dacă era un lăcaș romano-catolic, acesta a devenit un punct de întâlnire al greco-catolicilor înainte de căderea comunismului din decembrie 1989, cu scuza frecventării slujbelor în limba română în ritul latin; aici s-a celebrat întâia Liturghie publică unită, în primăvara lui 1990. Dar de-a lungul anilor, pr. D. Pop a rămas disponibil pentru spovezi: ocupa primul confesional de la altar pe dreapta, și își avea mereu în timpul slujbelor șirul de penitenți care așteptau răbdători să le vină rândul. Părintele rostea pentru fiecare o vorbă bună, o povață și, mai ales, aducea darul prețios al iertării lui Dumnezeu.

Pr. Dumitru Pop nu era un om complicat, în ciuda umorului său fin, semn al unei inteligențe vii. Deși a suferit mult, ascundea asta sub surâsul lui. Îmi

amintesc cum povestea că, fiind tânăr preot, a construit biserica greco-catolică din Cizer (azi neretrocedată de ortodocși) pe ...pălincă. Fiind foarte săraci, credincioșii nu și-au permis să pună bani la dispoziția preotului pentru construirea lăcașului, ci ...pălincă, pe care acesta o dădea echipei de muncitori...

Sau - având în vedere că se ducea anual în pelerinaj la Cacica (jud. Suceava), povestea cu haz cum, într-una dintre dăți, a dus-o cu sine pe doamna lui preoteasă, reușind să o strecoare pentru noapte într-un pat liber din dormitorul preoților. Tot la Cacica, responsabila din biserică îl invita odată insistent: „Veniți la spovezi!”, la care dânsul înțelegea tot „Veniți la scoverzi!” (prăjituri cu brânză, prăjite în grăsimi), cu toată suita de poftă și de așteptări pe care i le-a făcut, până ce s-a dumirit. Dar era nostim să-l auzi pe dânsul povestind...

Rămân de neuitat pelerinajele pe care le-a organizat și condus. Citesc pe o rețea de socializare o mărturie a unei doamne (Florica Omilescu), care a fost cu el într-o asemenea ieșire: „*Mă gândeam la cât de mult a suferit acest preot în toată perioada comunistă, la cât de mult risca adunând credincioși, mai multe autobuze - că așa era pe atunci-, și să ne conducă în pelerinaj la Radna (jud. Arad). Această experiență m-a marcat pe viață, și de atunci am simțit o chemare pentru a participa la renașterea Bisericii noastre Greco-Catolice! Mergeam deci pe vremea comunismului la Radna, cu bunicii noștri. Pe foaia de parcurs a autocarului scria „excursie la băile Lipova», dar nici până azi nu știm cum arată băile Lipova”.* Așadar părintele a lăsat în suflete experiența pelerinajelor și empatie, dar mai ales iubirea față de Biserica Unită și destinele ei.

Avea un mod de a vorbi într-un tipic grai ardelenesc, neaoș și simpatice. Îmi amintesc cum, la începutul unui pelerinaj la Radna, a cerut împrumut de la credincioși o carte de rugăciuni, întrucât pe a lui și-o uitase acasă. Când o doamnă din autocar i-a dat-o pe a ei cerând încurcată iertare că volumașul era evident folosit, părintele ne-a spus tuturor la microfon: „*O carte de rugăciuni trabă și fie ponosâtă, să se vadă că s-a rugat proprietaru' cu ea, și nu a ținut-o ca pe bibelou!*”

Întrucât eram doar un adolescent, în pelerinajele la Radna mă ducea mereu gratuit, pentru că eram ministrant, încât mergeam cu „scăunelul”, pe culoarul central. Cu mintea de acum, cred că părintele privea și spre viitor, nu doar la prezent. Cum avea deja o largă experiență de viață, îi ținea aproape și îi încuraja pe tineri ca - prin ei - Biserica să meargă înainte.

Împreună în bucurie

Suntem mulți în bisericile noastre greco-catolice și ne cunoaștem. Unii din vedere, participând la Sfintele Liturghii, alții, fiindcă aparțin aceleiași Asociații, alții s-au cunoscut în pelerinaje, diferite activități comune, etc.. Nu ne suntem indiferenți unii altora. Suntem o familie, uniți în Cristos.

În acest an, de Ziua Femeii, doamnele de la Reuniunea Mariană „Neprihănită Zămislire” din Oradea și-au exprimat dorința de a „ne sărbătorii împreună cu ceilalți marianiști orădeni” într-un loc plăcut, care să fie cu adevărat potrivit, mai ales acum în post. Acest loc, este restaurantul Trattoria Seminarii, din complexul Seminarului Greco-Catolic.

Biroul Pastoral, prin d-na Laura Ologu a venit cu o propunere și mai frumoasă: de a invita și membri ai celorlalte Asociații și s-a implicat total în organizarea evenimentului. Am reușit astfel să umplem complet elegantul local cu oameni dragi. Am trăit momente de comuniune cu adevărat binecuvântată. Așa cum spune Cicero: „Fără afecțiune și bunătate nu există nici bucurie în viață” și aici, la această întâlnire, afecțiunea, surpriza de a vedea intrând pe ușă, așezându-se la aceeași masă, oameni pe care nu i-ai întâlnit demult, sau oameni pe care doreai să-i cunoști mai bine, a adus bucurie vie.

„Când prietenii se întâlnesc, inimile se încălzesc” spune un proverb. Așa a fost la mica noastră agapă. Senin, zâmbet cald de întâmpinare, veselie și surprize plăcute. Fiecare invitat a fost sfătuit să aducă „un obiect de tombolă” pentru ca nimeni să nu plece fără un cadou; s-au împărțit mici „răvașe”, vorbe de suflet, pregătite de doamna Laura Ologu, care, lecturate în particular sau cu voce tare s-au dovedit nu doar bine alese, ci chiar potrivite persoanei care le-a „servit” de pe „platoul cu înțelepciune”; doamna Othilia Groza ne-a prezentat Cartea Înțeleptului a părintelui Hâncu Aurel și, spre final au fost făcute inedite premieri. Astfel s-a acordat premiul pentru „doamna cea mai tânără(sufletește), entuziastă, neobosită în facerea de bine și frumos”, minunatei marianiste Miorița Săteanu, care, primind o frumoasă eșarfă de mătase, aplauze furtunoase și felicitări unanime, s-a emoționat până la lacrimi. Părintele Obreja, spiritualul R. M. „Regina Păcii” a fost premiat pentru delicatețea, generozitatea de a marca în biserică „Sfânta Treime”, unde este paroh, zilele de 1 și 8 Martie prin oferirea de mărtișoare și garoafe credincioaselor din biserică după Sf. Liturghie, felicitându-le cu vorbe calde, pline de iubire. Părintele vicar cu preoții, Antoniu Chifor care a împlinit oficiul de gazdă din partea Episcopiei și ne-a cucerit prin zâmbet și bunăvoință, a primit premiul pentru felul în care ne-a felicitat și ne-a condus în rugăciunea de binecuvântare și mulțumire.

Toți ne-am simțit mai mult decât premiați într-o

atmosferă plăcută, eleganță de sărbătoare, meniuri deosebit de bine alese, gustoase și aspectuoase, servite cu gentilețe și profesionalism de cei doi tineri ospătari.

Ne-am simțit BINE, pentru că „bine ne este nouă, fraților, împreună” mai ales când suntem binecuvântați de Preacurata noastră MAMĂ, Maria și de Sfântul Iosif, cărora le-am cerut ocrotirea pentru această întâlnire. Lor le-am închinat și fiecăruia dintre noi cele două cântece Ave Maria-Fecioara la Munte și tradiționalul „La Mulți Ani!”

Da. La mulți ani ! Și cum ne-am exprimat cu toții dorința : „La multe binecuvântate revederi!”

Pr. Traian DOBRATĂ
Maria-Mirela FILIMON

Expoziție a sculptorului Mircea Roman cu lucrările „ÎNGERUL” ȘI „PREMIANTUL”

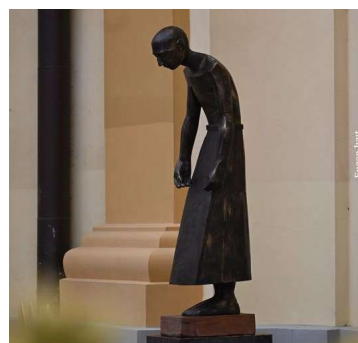
Episcopia Greco-Catolică de Oradea a organizat joi, în spațiul din jurul Catedralei Sf. Nicolae, vernisajul unei expoziții a sculptorului Mircea Roman, în prezența artistului și a episcopului Virgil Bercea.

Expoziția în aer liber cuprinde două lucrări ale artistului numite „Îngerul” și „Premiantul” și vor putea fi admirate în următoarele șase luni, la fața locului, cu informații oferite printr-un cod QR.

Cele două lucrări sunt expuse în imediata apropiere a Catedralei greco-catolice, prin grija și viziunea consilierului cultural al acestei episcopii, Rodica Indig. Potrivit acesteia, așezarea celor două statui în acest spațiu completează aspectul de înălțime al edificiului cu cel de profunzime, extinzând sacrul permanentizat al lăcașului.

În prezentarea făcută artistului, Rodica Indig a afirmat că Mircea Roman este unul dintre cei mai importanți artiști români care și-a câștigat un renume internațional. Expozițiile, premiile, decorațiile, lucrările publice, critica de artă favorabilă îi sunt carte de vizită. Iar premiul obținut la Osaka, la Trienala de Sculptură din 1992, îi consolidează locul de frunte în arta plastică românească și universală. AGERPRES / (A, AS – autor: Eugenia Pașca, editor: Marius Frățilă, editor online: Ady Ivașcu)

Sursa: agerpres.ro

„PARCUL ARMONIEI ÎNTRE BISERICI”

Inițiativă laudabilă a Parohiei Greco-Catolice din Brătești. La ideea preotului Florin Julia, pe terenul recuperat în urmă cu câțiva ani din fața Bisericii Ortodoxe din Brătești, s-a început amenajarea unui părculeț, care va fi denumit „Parcul Armoniei dintre Biserici”.

Situația în zonă este inedită pentru că lăcașul de cult aparține Bisericii Ortodoxe, iar terenul, Parohiei Greco-Catolice. „În perioada interbelică, Parohia Vintere avea și o filie în Brătești. Atunci nu erau ortodocși, nici în Vintere, nici în Brătești. Din 400 erau 12 și nu exista o parohie ortodoxă. În perioada comunistă s-a adus o biserică de lemn, instalată pe terenul aparținând Bisericii Greco-Catolice. Parohia Vintere a recuperat terenul, mai puțin amprenta de sol, care a rămas la parohia ortodoxă. În fața bisericii este un teren liber, pe care împreună cu preotul ortodox din Brătești am decis să-l facem parc. Și astfel, vrem să fie denumit: parcul armoniei între biserici, să dăm un exemplu comunității că se poate trăi în armonie, indiferent de apartenența la cult sau de regimul unei proprietăți. Parcul e în proprietatea noastră, dar poate fi folosit de întreaga comunitate. E în curs de amenajare. În toamna trecută am plantat două rondouri cu trandafiri și urmează să adu-

cem băncuțe și să-l amenajăm în așa fel încât să fie un punct de atracție pentru comunitate, iar copiii să poată să se joace acolo. Ne dorim să-l facem un loc frumos, un loc unde să se simtă prezența lui Dumnezeu”, a spus preotul Florin Julia, parohul din localitatea Vintere.

Potrivit preotului Julia, Biserica își pune la dispoziție proprietățile pentru binele comun, așa cum prevede doctrina socială a acesteia: „Acesta a fost menirea bisericii dintotdeauna: să lucreze pentru mântuirea și binele oamenilor”, a spus preotul Florin Julia.

Sursa: Jurnal Bihorean (ediția tipărită)

Foto: comunarabagani.ro

Exerciții Spirituale Eparhiale pentru adulți și familii

În perioada 3-5 martie, a.c. s-a desfășurat, la Vila Sântana din localitatea Sânmartin, Exercițiile spirituale eparhiale pentru adulți și familii, sub îndrumarea atentă a Părintelui Mihai Vătămănelu OFMConv. – vicar general al Eparhiei de Oradea și Părintelui Mihai Tegzeș – vicar eparhial pentru adulți și familii.

Tema din această primăvară a fost: Viața de credință în familie și în comunitate. Programul a cuprins Sfânta Liturghie, cinci meditații și momente de comuniune și împărtășire. Au participat un număr de peste 70 de credincioși din toată eparhia.

Vineri seara, toți cei prezenți s-au bucurat de vizita Preasfințitului Virgil Bercea – episcop greco-catolic de Oradea, care i-a salutat pe fiecare dintre ei, îndemnându-i la o viață de familie și de credință profundă, dedicată celorlalți.

Iată câteva frânturi din momentele de împărtășire personală ale celor prezenți: *Biserica nu este formată*

din oameni perfecti; Adevărul este suma părerilor tuturor; Isus nu a dorit pătimirea, El a adus Viața și Bucuria; Nu trebuie să fim sfinți, ci să ne lăsăm iubiți de Isus; Domnul este iertător neobosit; Dacă nu îl iubim pe aproapele, nu îl putem iubi nici pe Dumnezeu; Creștinul propagă iubirea, iertarea și slujirea; Maturizarea spirituală durează toată viața.

Biroul de Presă

Pelerini în Țara Sfântă

Între 20 și 25 februarie 2023, seminariștii de la Seminarul Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea, împreună cu formatorii și profesorii Facultății de Teologie Greco-Catolică din Oradea, au avut bucuria de a merge în Țara Sfântă, pentru a călca pe urmele Mântuitorului nostru Isus Cristos. Am fost însoțiți de Preasfințitul Virgil Bercea, Episcopul Greco-Catolic al Eparhiei de Oradea, avându-l ca ghid pe Părintele Arhidiacon Leon Cosma.

A fost un pelerinaj care ne-a încălzit inimile și pentru care îi mulțumim în primul rând bunului Dumnezeu, iar apoi Preasfințitului Virgil și întregii comunități a Seminarului și a Facultății de Teologie pentru bunăvoință și organizare. Cuvintele ghidului nostru răsună deja ca un laitmotiv: „În Țara Sfântă nu mergi când vrei tu, ci doar când ești chemat. Iar după

ce te întorci, Țara Sfântă îți rămâne în inimă și te va chema înapoi!”

Redacția Seminarium Varadiensis

Curs de formare la Roma

În perioada 6-10 martie, la Sacrofano (Roma) a avut loc prima ediție a cursului de formare „Cattedra dell'Accoglienza” cu titlul – „Primirea ca dimensiune fundamentală a ființei umane”, având în centrul ei această atitudine umană de ospitalitate, găzduire și acceptare. Papa Francisc însuși a salutat participanții primindu-i în audiență privată.

Conferința a fost organizată de asociația religioasă „Fraterna Domus” prin grija sorei Milena Pizzolo în parteneriat cu numeroase instituții pontificale de învățământ și caritate, respectiv cu diferite asociații social-caritative. Din partea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, au participat trei delegați, părintele Popa Paul, director al Biroului Pastoral pentru tineri, părintele Zima Zorel, protopop de Beiuș, și profesor Zima

Carmen, referent în Comisia pentru Protecția minorilor, promotori ai diverselor forme de primire fraternă.

Această participare continuă îndelungata colaborare dintre Episcopia de Oradea și centrul „Fraterna Domus” prin părintele Popa Paul. Clerul eparhial de Oradea a avut ocazia în numeroase rânduri să simtă primirea fraternă a carismaticelor surori.

Să construim împreună - Centru Pastoral în Stâna de Vale

După cum bine știți, Episcopia noastră construiește un Centru Pastoral în Stâna de Vale, de care cu toții vom putea beneficia în viitor. Pentru mai multe detalii acesați linkul: <https://www.egco.ro/2020/12/17/lasati-copii-sa-vina-la-mine-matei-1914/>

Pentru a realiza acest obiectiv, avem nevoie și de sprijinul dumneavoastră, puteți face acest demers prin completarea formularului 230, donând 3,5% din impozitul anual, contribuind astfel la realizarea acestui frumos proiect. Puteți descărca formularul aici: <https://drive.google.com/file/d/1x2jCI87-GlkNFPvjEETFgrR9xej5dQc1/view>

Cei care doresc să contribuie și altfel, la acest proiect care va fi o „oază” pentru formarea și educarea copiilor și tinerilor, și în același timp deschis tuturor celor care iubesc

natura, pot suține la edificarea acestei construcții donând în contul: **RO25RNCB0032046483240048**, deschis la Banca Comercială Română.

Vă mulțumim pentru că ne sunteți alături!

Biroul Pastoral

Redirecționează 3,5% din impozitul pe venit și hai să construim împreună o Grădiniță pentru comunitate!

Scopul campaniei din acest an este construcția unei grădinițe noi, grădinița Frențiu, în Cartierul Tineretului din Oradea!

ATENȚIE!

Formularul 230 poate fi completat doar de către persoanele fizice care au realizat în anul 2022 venituri din salarii și asimilate acestora precum și venituri din pensii. Persoanele fizice care realizează venituri în mod individual sau într-o formă de asociere pot completa **Declarația 200**.

Formularul 230 se poate completa *online* la următoarea adresă:
<https://www.caritaseparhial.ro/campania-trei-virgula-cinci-la-suta>

